Ч. 221 (14.470). Львів, пятниця 2. жовтня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“. Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Питомці Української Колегії у св. Отця.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, К.А.П. З нагоди 300-их роковин смерти Йосафата Веньямина Рутського, першого українського питомця в Римі, який пізніше був київським митрополитом, св. Отець приняв на окремій авдієнції питомців Папської Української Колегії ім. св. Йосафата. Присутніх представив св. Отцеві прадат Цезарій, асесор св. Конґреґації Сх. Церкви. На авдієнції були теж українські епископи зі Злучених Держав, Преосв. Кир Богачевський і Такач та ректор Колегії ім. св. Йосафата о. Йосафат Лабай зі своїм заступником.

Арештування між черновецькими комуністами.

ЧЕРНІВЦІ, 1. 10. ПАТ. Політична поліція викрила великий склад комуністичної літератури і пропагандивних матеріялів. Чимало осіб арештовано і відставлено до диспозиції воєнного суду в Ясах; закидують їм, що вони тримали контакт з північною Бесарабією, де саме недавно зліквідовано кілька комуністичних ячейок.

ЛІКВІДАЦІЯ ЦЕНТРАЛІ БОЛГАРСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

СОФІЯ, 1. 10. АТЕ. Болгарська поліція викрила централю болг. комун. партії, арештуючи багато осіб та забираючи чимало документів.

Японія домагається військової окупації Китаю?

ЛЬОНДОН, 1. 10. ПАТ. Як говорять у тутешніх дипльоматичних колах, Японія відповідаючи на китайські побажання, вимагає для наладнання взаємин між обома краями: 1) права обсадити японськими військами ріжні місцевости
ЛІССАБОНА, 1. 10. ПАТ. Ген. Кеіпо де Ляно
их підручників, щоб усунути в них протияп. пропаганду, 3) автономії 5-ох півн. провінцій, 4) господарчої співпраці. Ці домагання не мають ультиматівного характеру.

Британський уряд поінформований про хід переговорів.

ГОСТРЕ ДЕМЕНТІ.

ТОКІО, 1. 10. ПАТ. Японське мін-во закорд. справ заперечує у гострій формі цю вістку, яку буцімто поширив Райтер. Мін-во добачує у тому злобну пропаґанду, що змагає до напруження японсько-китайських взаємини. На ділі мін-во поручило свому амбасадорові в Нанкіні домагатися у переговорах лише: 1) контролі над протияпонським рухом; 2) привернення приязних взаємин між обома краями; 3) розвязки всіх неналаднаних дотепер питань.

КРОВАВІ БОЇ З БАНДИТАМИ.

ТОКІО, 1. 10. ПАТ. Під Квантієн кількасот бандитів намагалося заняти японські військові харчеві склади; 12-ох японців згинуло, 13-ох ранено.

Совітська республика в Еспанії.

ЧЕРВОНІ РОЗСТРІЛЯЛИ 46-ох СВЯЩЕННИКІВ.

ЛІССАБОНА, 1. 10. ПАТ. Ген. Кеіпо де Ляно сказав через радіо, що в Картаґені повстала незалежна совітська республика.

ТОЛЕДО, 1. 10. Авас. 22. серпня червоні міліціонери розстріляли 64-ох священників капітули з Толедо.

Червона фльота унерухомлена.

САНТАНДЕР, 1. 10. ПАТ. Червоні воєнні кораблі, що стоять на якорах у тутешній пристані, не можуть виплисти на повне море, не маючи палива.

ВІДГУКИ ЗПІД МАЛЯГИ.

ҐІБРАЛЬТАР, 1. 10. ПАТ. Від досвітку доходять зпід Маляги відгуки стрілянини; чути їх навіть у Танжері.

НАСТУП НА ОВІЄДО?

МАДРИД, 1. 10. ПАТ. Як виходилоб з вістей, дотепер нeсправджених, червоні почали наступ на Овієдо.

ПОЛОЖЕННЯ НА ФРОНТІ У НАСВІТЛЕННІ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ЛЯ КОРУНА, 1. 10. ПАТ. Південна національна армія здобула у пров. Хаен Алькамо і Ареаль, у пров. Кадіз — Сан Пабльо, на фронті Толеда — Віллю Люенґа та Іллякас. Вчора націоналісти бомбардували Більбао.

І ЛІВИХ.

МАДРИД, 1. 10. ПАТ. Як повідомляє мадридське мін-во війни, на араґонському фронті червоні відбили кілька наступів націоналістів на відтинку Барбастро. На середньому фронті червоні спинили націоналістів з великими втратами.

МАДРИД, 1. 10. ПАТ. Комунікат стверджує, що довкруги Торіхос Оліяс і Масехон йдуть дальші завзяті бої. Червоні відбили наступ націоналістів на м. Оліяс (10 км. на північ від Толедо, на шляху до Мадриду) та посунулися на 5 км.

ГЕН. ФРАНКО ЖИВЕ.

ХАКА, 1. 10. ПАТ. Як подає тутешня радіостація, мадридський уряд розпустив фальшиву вістку про смерть ген. Франко.

Перевага націоналістів у повітрі.

МОСКВА, 1. 10. ПАТ. „Правда“ обговорює у більшій статті відношення між червоним і націоналістичним летунством. Від перших днів повстання націоналісти діставали із закордону цілі ескадри. Від 19. липня до 25. вересня Німеччина вислала націоналістам 320 знаменито збудованих літаків найновішого типу, Італія — 180; крім того повстанці дістали з тих обох держав 700 пільотів і механіків.

На початку повстання націоналісти мали менше літаків ніж червоні, тепер мають їх під Мадридом 5 разів більше, на деяких відтинках навіть 12 разів більше.

—o—

Культ смутку і невдачі.

Львів, 1. жовтня 1936.

Спершу всі ми одноголосно — без огляду на партії і світогляди — погодилися, що українська вдача настільки сльозлива й сентиментальна, що навіть у бадьорому національному гимні не можна було встерегтись від розлізлих „вороженьків“ замісць ворогів та „сторононьки“ замісць рідного краю, — не кажучи вже про „Заповіт“, що його, як другий національний гимн, співають на Наддніпрянщині зовсім на похоронний лад. Потім почалась пропаґанда „бадьорости“, яка проявилась у прославлюванні чинника волі, у безапеляційному вивищуванні „хочу“ над „можу“ і „вмію“, аж дійшло до цілих теорій волюнтаризму і — в трагічній практиці у заперечуванні чинника розумового та підпорядковуванні його без решти — чинникові емоціональному. Остаточно вийшло на одно, бо всі ті акти, яких першоджерелом є розпука, виходять теж із тих самих первнів почування, з яких саме складається сентиментальна українська вдача, джерело всіх історичних трагедій нації.

Але прийшла третя стадія: пропаґанда культу геройських діл, геройських поривів. Була спроба (на превеликий жаль, не зовсім вдала) ввести у нас культ Мазепи, з великим успіхом удалася в краю кампанія за культом Симона Петлюри саме як послідовного і впертого вождя-вояка, — з епізодичних подій молодь пригадала бій під Крутами та використала його для творення геройської традиції. Дуже гарний почин, надзвичайно гарна інтенція. Але (завжди і скрізь мусить найтись „але“) при реалізації того почину відразу і знову вилізла на верх, як шило з мішка, стара українська непереможна риса вдачі: сльозливість пригноблення та радше покірливість, ніж бунтарство. Ось під впливом немов традиційних уже щорічних урочистих вечорів, присвячених памяті Крут — один із найталановитших українських артистів малярів-баталістів, п. Л. Перфецький, намалював образ „Крути“. Найшлось у Львові видавництво, яке той образ репродукувало та масово сьогодні серед народу кольпортує. Поминаємо те, що технічно репродукція вийшла жахливо і з образу маляра з іменем — зробила третьорядний „кіч“. Нас цікавить користь, яку може мати культ геройської традиції з такої масової пропаґанди. Твердимо рішуче, що трактуючи справу з такого засновку, — найгірші вороги українства повинні заплатити видавництву „Українська Культура“ (яка скромна назва того видавництва!) великі гроші на другий величезний наклад і віддати до розпорядження власних кольпортерів, щоб той образ масово серед народу поширити. Бо ефект *мусить* бути зовсім протилежний до того, чого бажало би собі національне перевиховання мас та нове формування національної психіки. Отже: на образі бачимо одну велику рівню, тут розкинені покривавлені трупи, там розстрілюють ще живих, деінде добивають ранених, — обіч кілька жінок з понуреними головами й заломаними руками, а понад усією цією макабричною сценою — вивіска на стаційному будинку „Крути“.

Можемо почути увагу: як маляр передає на полотні ідею, це річ його уяви і хисту артистично висловлювати свої почування. Дуже гарно: не встряваємо зовсім у фахову критику образу, бо це не наша річ ані ціль цих рядків. Звертаємо тільки увагу, що що інше образ завішений у приватному

інтелігентському домі, на виставі образів чи у галерії, а зовсім що інше масова кольпортажа репродукції. При цій останній другорядну ролю грають мистецькі вартости образу (хоч повинні теж грати ролю поважну, щоб вишколювати смак широкого покупця та відштовхувати його від безвартного хламу), — зате першу ролю грає *виховна ціль*. Якеж виховне значіння може мати вображення „досконалої" нашої безсильности і кривавого погрому?! Як на селянина та взагалі кожного радового громадянина може впливати свідомість що його земляків, цвіт народу, вирізують як баранів і ніодин з них навіть пальцем не ворухне?!

Але коли вже мова про образи, то маємо інший випадок: образ іншого українського артиста маляра-баталіста, М. Івасюка, „Бій під Берестечком". Запінені в бігу коні, барвисті одяги кіннотчиків, піднесені шаблюки, — — якуж перемогу представляє ця історична картина? Повну поразку, що закінчила кількалітній період могутнього повстання, — поразку, в якій єдиний „світлий" момент — це втеча гурту козаків під проводом Богуна: саме й оту втечу оглядають люди, що мають кріпитися духом... утечею предків...

Нам здається, що це не простий збіг обставин і не виятковий випадок. Тут річ багато поважніша: це вічно відзивається та нотка української національної вдачі, яка любується у сентиментальних піснях, у співі соловейка, у вишневому садку коло хати, і степу і кручах, та яка так уже привикла до терпінь, що тужить за терпіннями і ґльорифікує всі військові чи політичні невдачі, джерело терпінь. Капітал крови — це велика річ, — але чи обовязково треба творити культ геройської традиції ґльорифікацією *отмих жертв* і втрат?! Чи справді в українській історії нема вже ніяких моментів, які годились би може краще як засіб підбадьорити людей та гартувати їх до затяжної боротьби за національні права?! Адже в найкращому випадку, коли перед таким образом стане дуже свідома і стійка одиниця, такий образ може викликати почуття пімсти. Однак на довшу мету і як система такий засіб розбуджування національного духа мусить видати найгірші плоди. Тільки пропаганда і ґльорифікація великих історичних успіхів може бути тривким чуттєвим товчком, — ґльорифікація власного безсилля мусить депримувати. Це отруйлива інекція патріотизму.

Не смуток, а радість життя мусить бути провідним нашим національним гаслом. Не страх перед програною, тільки радість боротьби і віра у перемогу. Виходячи з тих засновків проголошено у нас зовсім правильно (здається з ініціятиви о. прелата Куницького) день 1-го листопада днем радости, а не смутку. Священики, що правлять богослуження виступають у світлих ризах. А всеж, з цим характером національного свята наші земляки не можуть ще погодитися і мимохіть, з якогось підсвідомого імпульсу, тяготіють до смутку: *не можуть собі просто уявити, як українці можуть святкувати якісь історичні роковини без сипання попелу на голову.* Тільки в той спосіб можна вияснити собі рішення одного нашого спортового товариства: відмовитись від виступу на грищі в дні 1-го листопада ц. р. Чому? Адже в кожну неділю і в найбільші церковні свята, включно з Великоднем, ідуть спортові змагання та ніхто розумний ніколи проти цього не виступав і не може виступати. Чомуж українські змагуни не моглиб перевести передполудне на архиєрейській Службі Божій у церкві та на традиційних сходинах в одному з львівських товариств, а після обіду грати, як у кожне свято, давно заповіджену гру?!

Чи патріотичні жести мусять покриватися з позою жалібника? Чи дійсно майбутня українська національна ґвардія мусить бути зодягнена в парадні одяги конфіпебрів — служників з похоронних підприємств?!

З білоруського життя.

ПРОТИ ЦВИНТАРНОГО МИРУ.

Часопис „В обороні миру" (Вильно, серпень 1936) містить заяву відомого білоруського діяча о. А. Станкевича про мир і війну. Своє становище зясував він так: „Білорусини є проти війни з фільософічно-моральних причин, як також в огляду на сучасну, міжнародню, европейську політику та зокрема на білоруську політику. Майбутня війна буде безсумніву імперіялістичною і грабівничою. Білоруські землі булиб бодай почасти тереном цієї жахливої війни та об'єктом імперіялістичних інстинктів. Протиставитися цьому не моглиб ще сьогодні білорусини. Далі о. А. Станкевич підкреслив, що білорусини бажають миру, але не того, що панує на цвинтарі та який стабілізує їх національні та суспільні кривди, але бажають миру життя, того миру, який загарантує білорусинам на всіх етнографічно білоруських землях їх політичне незалежне існування, хочуть миру, який створює політичні умовини в Европі та доведе до того, що білоруський нарід буде дійсно вільним народом у сімї інших вільних народів.

16 БІЛОРУСИНІВ ПЕРЕД СУДОМ У ВИЛЬНІ.

Перед апеляційним судом у Вильні відбулася 21. ц. м. розправа проти 16 білорусинів, яких окружний суд у Вильні засудив у березні ц. р. на кару від 2 до 8-ох років вязниці за приналежність до нелегальної організації „Національно-Визвольний Центр Західної Білорусі". Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду що до всіх 12-ох засуджених. Двом із них, Потапичеві і Карповичеві зменшив кару до 5-ох років, а Пестракові підвищив кару до 8-ох років.

ЗАСУДИЛИ БІЛОРУСЬКОГО РЕДАКТОРА.

Городський суд у Вильні засудив 25. ц. м. відповідального редактора „Беларускай Крыніцы" І. Позняка на 4 тижні арешту і 50 зол. грівни за сконфіськовану статтю „Розіграли Б. Х. Д.". Засуджений зголосив апеляцію. Відповідальний редактор І. Позняк уступив по 8 роках зі свого становища, а його місце заняв Адам Дасюкевич.

ПОЛЬОНІЗАЦІЯ БІЛОРУСЬКОЇ ДІТВОРИ.

Білорусини розвели в останньому часі акцію за рідною школою для своїх дітей. За що власне влада потягнула редактора м-ра Й. Шутовича до судової відповідальности. З цієї нагоди „Беларуская Криніца" пише, що „селянські діти в середніх і вищих школах не студіюють. Народні школи перемінені тепер здебільша на 4 відділові польські школи. Білоруські діти ходять до цих шкіл 7 років і багато з них не вміє навіть добре читати. Тому батьки не мають довіря до такої школи".

З польської преси.

Волинь у польських міркуваннях і надіях.

Якось так зложилося, що польська преса присвятила цими днями багато уваги Волині. І так краківський „ІКЦ" у ч. з 30. вересня помістив репортаж Опйоли під наголовком „Будова костелів і каплиць на Волині". Пан Опйола приводить цифри нових, щойно збудованих парохіяльних костелів (36), та говорить про надзвичайний запал, з яким польська суспільність, і то не тільки на Волині, але й поза її межами веде акцію будови костелів. Адже у латинсько-польському костелі польське громадянство бачить найсильнішу твердиню польськости та найдієвіщий засіб до спольщення української Волині.

Цей національний мент в акції латинського єпископату так суґестіонує п. Опйолу, що він апробує всі без винятку засоби, які ведуть до збільшення латинських костелів. П. Опйола залюбки говорить про ревіндикацію православних святинь, при чому в немилосердний спосіб фальшує історію. Він напр. твердить, що аж 54 костели на Волині за царських часів були перероблені на православні церкви і тільки 14 і

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 18

Українські політики.

Сильвети наших давніх послів і політичних діячів.

ЙОСИФ ГУРИК.

До першого австрійського Державного Сойму у Відні вийшло в 1848. р. в Галичині 23 селян послів (депутатів). Така велика кількість селян вийшла з виборів до Державного Сойму тому, що в тому часі не було ще у нас української організації, а до того злі люди баламутили наш нарід трівожними вістками, що мовляв, депутати у Відні мають підписати нову панщину, отже селянство вибирало послами своїх, щоб до цього не допустити.

Та вже при вступних нарадах цього Сойму зажадали наші посли-селяни, щоб їм пояснювати українською мовою справи, над якими ведуться наради, бо вони не знають німецької мови. Проти цього виступили німецькі посли і покликувались на те, що від кожного посла вимагається, щоб він умів читати і писати та знав німецьку мову. На це відповів наш депутат Йосиф Савка, господар з Оброшина к. Городка, що наші селяни робили панщину і їм пани не дали школи ані ніякої науки, тому вони не знають німецької мови. Дебата покінчилась тим, що товмачів не допущено, а постановлено, що депутовані будуть своїм неграмотним товаришам пояснювати предмет і стан нарад.

До першого Галицького Сойму у Львові в 1861. р. увійшла також значна кількість послів селян і там вони вже могли промовляти по українськи. Зараз на вступі нарад промовив посол селянин Ілько Загоройко з Буська, і навертаючи до панщини, сказав, що тепер пани потверджують, що панщину дарували і на віки вже не відберуть, але то ще не все, бо де пасовиська? Де ліси?...

Пізніше, 24. квітня 1861. р., розпочалась горяча дебата в справі полагодження ґрунтових служебностей (сервітутів) між дворами і громадами. В цій справі промовляли з наших послів: о. Антін Могильницький, о. Теофіль Павликів, Микола Ковбасюк, Іван Борисикевич, Ілько Загоройко, Михайло Старух, о. Микола Устіянович та інші. Чомуть найбільше не сподобався полякам з тої дебати за ліси й пасовиська селянин посол Микола Ковбасюк і вони стали собі кепкувати з наших послів, прозиваючи їх Ковбасюками...

Значно пізніше, бо в 1901. р., вийшло між нашими послами чотирьох послів селян: Йосиф Гурик, Антін Старух, Дмитро Остапчук та Олекса Барабаш. З них три перші причислювались до українців, останній Олекса Барабаш, війт з Богородчан Старих, до старорусинів. Це вже були селяни письменні й освічені та доволі вироблені. Найбільше між ними визначувався як соймовий посол Йосиф Гурик, селянин з Угринова Долішнього під Станиславовом.

Йосиф Гурик працював у Соймі нарівні з послами з інтелігенції; був розумний та у всьому солідарний, перечитував усі звідомлення і соймові внески, укладав сам внески, запити і свої промови та ніколи не перекидувався в демагога, так що всі посли ставились до нього з респектом.

На доказ цього згадаю його промову, що її він виголосив у Галицькому Соймі в дні 10. липня 1902. р. при нагоді дебати про краєву субвенцію для Товариства „Просвіта" у Львові, коли то польська соймова більшість відбирала „Просвіті" субвенцію на видавництва для народу, під притокою шкідливої діяльности цього Товариства між українським народом. Тоді посол Гурик сказав, що „селяни розуміють просвіту, бо щастя і гаразд народів полягає на просвіті; просвічені з найнижчого стану доходять до найвищого значіння і є найліпшими речниками свого краю і народу. І я, член „Просвіти" від першого року її заснування у нас, завдячую свою екзистенцію просвіті, хоч лишився сиротою на трьох моргах поля"...

Ці арґументи освіченого селянина посла, що вийшов з нашої „Просвіти", викликали велике враження в Соймі і краю. Гурик був виховником філії „Просвіти" у Станиславові.

В 1919. р. весною побачив я Йосифа Гурика у Станиславові за нашої влади. Він віком був під… дався, та прийшов таки до Станиславова пішки, щоб послухати, як нові посли радять в Українській Національній Раді.

(Далі буде).

...них досі ревіндиковано, а 40 чекають на ревіндикацію. Цієї ревіндикації бажають, мовляв, не тільки поляки, але й самі православні на чолі з епархіяльною владою.

І для ілюстрації такої тези — справді ревеляційної! — п. Опйола пригадує історію ревіндикації одного такого нібито давніше костела, а пізнішої церкви — у Вишгородку. П. Опйола твердить, що на торжество пересвячення тієї церкви на костел православне населення масово поспішило у найбільшій згоді з польською людністю. Тільки чомусь забув п. Опйола про судовий процес, що відбувався у Кремянці, де 54 селян та селянок з Вишгородка покарано за сильний опір поліції, коли вона забирала від православних цю їх прадідівську святиню. Забув п. Опйола згадати і за кривавий бій між православними та кольоністами, коли кольоністи хотіли силою забрати від православних тую саму їх святиню кілька літ тому. „Діло" у свому часі широко описувало вишгородську трагедію (у 4-ох статтях) на основі документальних даних — і ніхто в польській пресі не думав навіть полемізувати з цими статтями, бо годі воювати з фактами та правдою. П. Опйола числить, що правдива історія вишгородської церкви вже забулась, і тому можна її перекрутити до непізнання на свій лад.

Ціль, на його думку, оправдує засоби. А п. Опйола чейже у свому репортажі мріє про спольщення Волині і тільки під цим кутом погляду описує Волинь. Здається п. Опйолі (та чи тільки йому одному?), що Волинь надзвичайно скоро польщиться. Адже в 1910 р. було на Волині 140.850 поляків або 7,9 відсотків, а в 1931 р. було вже 327.852, себто 15,8 відсотків. І ці цифри так сильно гіпнотизують п. Опйолу, що йому здається, начеб то за нових 20 літ знову подвоїться число поляків — до 30 відсотків; а за 40 літ буде їх вже 60 відсотків; нарешті за 60 літ — то вже хіба не буде на Волині ані одного українця...

Не один раз вожд німецьких націоналістів Гітлер підчеркував, що смішно думати про денаціоналізацію інших народів у теперішніх часах. Писали про ті енунціяції Гітлера всі польські газети, та це не перешкоджує нікому з поляків думати про себе, що до них ця правда не відноситься, що вони можуть спольонізувати українців у Польщі. І тому майже кожний з поляків думає, що і він особисто мусить реалізувати історичну місію польського народу на українських теренах. Ця думка про цю місію лежить в основі всієї польської політики супроти українців, та особливо на північно-західних землях.

Саме на тему тієї політики спеціяльно на Волині счинився скандал у „Курієрі Віленьскому". У числі з 29. вересня появилась там просто ревеляційна стаття про Волинь, де згідно з дійсністю представлено певняків, як людей, що в ніякому разі не репрезентують волинського громадянства, лише є представниками офіційних кругів, що їх спровадили були на Волинь та наставили послами, сенаторами, діячами то-що. Ця стаття, що ненароком правдиво представила дійсність, очевидно жахом наповнила не тільки Вильно, але й Варшаву. І щоб хоч трохи стушувати скандал, нещаслива редакція Курієра Віленьского" вже у черговому числі відкликує те, що вчора була написала. Редакція містить інтервю з послом Вельгорським, директором Інституту Східної Европи у Вильні. Цей ніби то спец широко розводиться про те, що, мовляв, що лише на Волині дозріває справжня українська державницька думка, що лише на Волині українці розуміють, що без великої Польщі ніколи не повстане українська держава. Адже волиняки переконані, що велика Польща може істнувати без української держави, зате української держави не буде без великої Польщі. А тому, що великою Польща може бути лише в теперішних своїх границях, то волиняки щиро хочуть співпрацювати з поляками і лише звідси прийде спасення для України.Отже від певняків, тих самих, що їх ще напередодні правдиво назвав другий автор статті у цьомуж „Курієрі Віл." виразниками волі воєводи Юзефського. Дійсно — скандал.

Військовий заговір у Бразилії?

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. 1. 10. ПАТ. Комунікат міністра війни заперечує поголоску, немовби браз. армія приготовлювалася до проголошення військової диктатури.

Кріваві заворушення в Бесарабії.

В Уляніівцях у Бесарабії прийшло до кривавих заворушень, які викликали прихильники старого (юліянського) календаря. Жандармерія, яку мешканці села хотіли розброїти, вбила одну особу й тяжко ранила 3. Для привернення спокою влада прислала кількасот жандармів.

В Югославії не буде девалюації.

БІЛГОРОД, 1. 10. ПАТ. Ґубернатор Югосл. Банку Радосавлевич заявив представникам преси, що девалюація франка не може мати впливу на югосл. господарку. Національний Банк і дальше збирає золото, динар і дальше стабілізований.

—o—

МИХАЙЛО РОМАНИШИН. 2

Спалені листи.

(Докінчення).

Час сиґналізував Василеві тривожні зміни. Проклятий час! Той, що забороняв йому бути вічним фармацевтом, вічно тим самим Василем, що пильно студіює, пише листи, відповідає на них, записує їх у „Листовому індексі" і слухає повчальних тирад тітки Павлини. Проклятий той час, що каже забувати за найкращі хвилини та найближчі особи!

Василь і не оглянувся, як дістав маґістерський диплом, як перестав бути студентом і як з того часу втягався у новий стан — громадянина й батька. Як радо він був би проміняв його за університетську лавку! Та годі було. Життя не повторяється. А ще як за твоїм життям стежить дбайливе око тітки Павлини. Василь з жалем ствердив, що тут уже справа пропаща. Тітка Павлина силоміць ввела його в дім панства Шиманських і представила йому панну Ірину, його майбутню подругу і його „праву руку", як вона завжди і всюди повторяла. Василь приняв її у реєстр своїх листувальниць. Цеж був свіжий „дискусійний предмет". Не знав лише, чи дискусія буде цікава і чи довго протягнеться. Хоч і фармацевт, а теж фільософічно брав це Василь Дорин. Але тітка Павлина інакше на цю справу дивилася. Вона знала Василя наскрізь. Боялася за його долю, що більше за долю дівчини, що впивалася за кожним разом новими Василевими листами. А в тих листах була любов у дискусійному розгоні, в полеті рутини та досвіду. Ірина приймала їх щиро, як нестерпний пал першого кохання. В той сам час тітка Павлина блукала непевними стежками своїх виховних метод, якби час не опиж.

День шлюбу і весільних приготувань щораз чіткіш позначувався у домі панства Шиманських. Тітці Павлині також треба було поспішити. Справи „формальні" вона закінчила стопроцентно. Лишалася ще одна справа. З нею було вже куди трудніше. Треба було знівечити раз на все Василеву „донжуоманію". (Так її охрестила тітка Павлина). Те що вона й не призадумувала, — дарма. Василь як і колись точно відписував на всякі листи, починаючи нові на нові адреси і „Листовий індекс". Довгі осінні ночі гасли в нього за роботою.

Аж прийшов цей вечір. Другий у його житті, а водночас рішальний вечір. Він скаламутив його думки, впорядом. Що більше: пошарпав йому уста глупою усмішкою. Виходило, що така наукова, чисто теоретична праця як писання листів, може мати нераз практичні наслідки, навіть тоді, коли ти їх зовсім не ждеш, утікаєш від них, ненавидиш. Найгірше, що треба було щось зробити, як у партії шахів, якийсь хід.

— Тіточко, ваша правда, стократна, тисячпроцентна. Лиш перестаньте. Ів Богу, перестаньте, бо голова цього не видержить!

Тітка Павлина справді призадумалася, чи не перелила чарки. Як перейшла до другої кімнати між мягкі килими, то вже й жалувала в душі, що вчинила Василеві так боляче.

— Може й він не такий, за якого вона його вважає. Іноколи людина доповнює образою та жалем чужі злі сторони. Тоді вони виростають до дивовижних розмірів, що неповинно кривдять. Може воно й так з Василем. Мабуть таки так, коли він її так просив, щоб перестала.

Тітка Павлина склонила сиву голову на круглий стіл, а білу скатерть скропила одною сльозою.

Василь довго не вагувався. О, коли треба було щось написати, то він умів жбурнути все поза границі буденщини. Він живо взявся за перо. І воно скрипіло, як розпанене невтавно:

„Союз Синіх Сорочок".
(Головному редакторові до рук.)

— Мій друже! Щастя, що я віднайшов Твого листа. Приймаю Твою пропозицію і приїжджаю зараз. Радію, що досі ти не найшов нікого кращого. Ти знаєш як я вмію скоро, легко та багато писати. Це єдина річ, щодо якої я завсіди точний. Я вдячний Тобі, що Ти (о, ти уникате у добі безробіття!) зробиш із мене, аптичного лаборанта, незалежну людину у неподатній, але палкій і невтомній професії журналіста.

Твій Василь".

Ранком вислав поученого листа.

У вечорі опорожнив усі шухляди, а перед кафлевою печею, перед тією самою, де стільки разів кривив уста в усмішці. На столі склав спорий стіжок листів. За хвилину вони спалахнули в печі фіолетним полумям, якби зазирали у Василеву душу. А там десь по ріжних кутках провінції, задивлені у вікно чи небо — дівочі очі виглядали свіжих Василевих листів.

Розгорнув „Індекс" і під числом 741 вписав: „Палю листи". І більш ні словечка.

Рано пані Павлина застала розгорнену книгу на круглому столі. В останньому рядку чорні, ледви читкі букви повідомляли: „Я виїхав, Куди, не питайте в нікого. Даремне будете шукати і побиватися. Зголошуся у Вас, як вирішу справу.

Ваш Василь".

Тітка Павлина сховала деяну красу очей у шовкових рукавах.

Що вона скаже тепер Ірині? Чи може вона показати їй цей лист у такій книзі? Чи має сховати книгу аж Василь вернеться?

А Василь ідучи поїздом до великого міста, думав про те, як він здивує свого товариша, коли запропонує йому зреформувати найважніший відділ у редакції — відділ листів у рубриці, за які „редакція не відповідає".

—o—

Кооперативне Свято у Львові.

СЛУЖБА БОЖА У СВ. ЮРІ.

В середу 30. вересня в год. 8-ій рано, в катедральній церкві св. Юра відбулося торжественне богослуження на інтенцію кооперації і панахида за померлих кооперативних працівників. Службу Божу відправляв о. мітрат О. Базюк в асисті о. прал. Куницького, о. радн. Семчишина, о. Белея й о. Білинського. Гарно співав хор під орудою Ів. Охримовича. Церкву заповнили чисельні працівники львівських кооперативних установ та учні торговельно-кооперативної школи та школи жіночої спілки „Труд“ з учительським персоналом. У фотелях перед вівтарем засіли офіціяльні представники центральних кооперативних і суспільних установ та сеніори української кооперації на чолі з д-ром К. Левицьким.

КООПЕРАТИВНА АКАДЕМІЯ.

відбудеться в неділю 4. жовтня в салі Театру Ріжнородностей при вул. Рутовського в год. 12. вполудне з такою програмою: 1) Вступне слово сенатора інж. Ю. Павликовського про ґенезу та значіння кооперативного свята. 2) Реферат д-ра І. Витановича про початки нашого економічного відродження, 3) Реферат сен. Луцького про стан української кооперації в 1935 р. У перервах між рефератами мужеський хор під орудою І. Охримовича відспіває кооперативні пісні. Сцена театру буде удекорована відповідно до характеру свята артистом-малярем С. Гординським. Ціни білетів на академію: 2.—, 1.50, 1.—, і 0.50 зол., які можна дістати в Товаристві Українських Кооператорів, Міцкевича 12. II. п. (РСУК), а в день академії при касі Театру.

КООПЕРАТИВНА ВЕЧІРКА.

Найважнішою імпрезою з нагоди Кооперативного Свята буде кооперативна вечірка з обжинками і танцями. Відбудеться вона в суботу 3. жовтня в салях „Народнього Дому“ при вул. Рутовського ч. 22. Гарний буфет у власній управі, ціни помірковані. Початок в год. 21-ій. Ціна карти вступу 1.50 зол., для родин до 3 осіб — 3.50 зол., для молоді — 1.— зол. Стрій довільний. Обжинкові пісні виконає мішаний хор під орудою Ів. Охримовича. Саля буде удекорована артистом-малярем С. Гординським.

Маєтки, що підпадуть примусовому викупові.

Вчорашній „Дзеннік Устав“ оповістив розпорядок ради міністрів про устійнення на основі декрету президента держави надзвичайного поіменного викупу земельних нерухомостей, що підлягають примусовому викупові.

Розпорядок обіймає виказ 109 маєтків (заг. простір: 27.000 гектарів) на терені воєвідств: варшавського, лодзького, келецького, люблинського, волинського, тернопільського, львівського і краківського.

І так: в *чортківському повіті* 400 гектарів нерухомости Заліся, власність Б. Кіммельмана. 200 гектарів нерухомости Швайківці й Угринь, власність Тад. Потоцького.

В *камінецькому повіті* 200 га, нерухомости Буськ Новий, Побужани, Адами, Остапківці й т. д. власність Алісії Єлисавети Габсбурґ і Кев. Баденього.

В *підгаєцькім повіті* 320 га нерухомости Білокерниця власність Юл. Ротштайна, 260 га нерухомости Доброводи, власність Луки Раціборського.

В *перемишлянському повіті* 110 га нерухомости Плетеничі власність Із. Голубовича.

В *ярославському повіті* 210 га нерухомости Заміхів, власність Юл. Устшицького.

В любачівському повіті 400 га нерухомости Руда Рожанецька і Гута Рожанецька, Улазів, Диків Новий і Диків Старий, власність Г. Ваґмана.

У львівському повіті 800 га нерухомости Гаї, Германів, Білка Шлях., власність Софії Чарковської-Ґолеєвської.

В *рудецькому повіті* 180 га нерухомости Тулиголови, власність Стан. Баля.

В борщівському повіті 580 га маєтку Кривче, власність Мèркуса Маєра, 680 га маєтку Вільховець, власність Лазара та Із. Мельцерів та Леї Ашгайм і 680 га нерухомости Вільховець, власність Гафнерів та 250 га нерух. Олексинці, власність Стан Ґромніцького.

В заліщицькому повіті 750 га маєтку Рожанівка, власність К. Бубера, 300 га нерухомости Городок, власність Яна Борковського і 200 га нерухомости Колодрібка, власність Люї деля Скаля.

В *ліському і турчанському повіті* 320 га нерухомости Диня Гора, Вальці, Прислуп, власність Дубінського.

В добромильському повіті оселя Нове Місто 20 га, власність д-ра Журавського

В *дрогобицькому повіті* 350 га нерух. Борыня, Ільник, Гусне Вижне і Нижне і т. д. — власність фірми Ґодуля.

В *мостиському повіті* 100 га нерух. Дубовичі, власність Ад. Юнґи.

В *равському повіті* 320 га, Любича Камеральна і Князі, власність Мар. Горовіца, 3530 га нерухом. Журавці, власність Герша Федербуша і 100 маєтку Мерзель, власність Ірини Морачевської.

В атмосфері девалюації.

У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 1. 10. ПАТ. Д-р Шахт заявив на засіданні управи Державного Банку, що він є проти девалюації марки, але допускає переговори на площині заяви трьох великодержав

Опісля д-р Шахт приняв закордонних журналістів і висловився перед ними скептично про згадану заяву. Девалюація на заході обтяжує німецьку торговлю і змушує берлінський уряд до охоронних засобів, та це зовсім не дає права іншим державам до протиакції. Німеччина готова взяти участь у переговорах, що змагалиб до міжнародньої стабілізації валют, припинення девізових обмежень та збільшення міжнародного товарообміну, що скорчився до 1/3-ої довоєнного.

В АНГЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 1. 10. ПАТ. На тутешньому ринку помітна велика подажа золота.

У БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 1. 10. ПАТ. Девалюація франка викликала у Бразилії занепокоєння, бо Бразилійський Банк нотував курс девіз на основі франц. франка.

В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 1 .10. ПАТ. Як твердять у тутешних міродатних колах, валютові зміни у зах. Европі не загрожують шілінґові — щонайбільше відтягнуть частину туристів до Франції та Швайцарії.

Можливо, що Австрія заключить з Італією та середньо-европейськими державами договір про товарообмін. Чехословацька делеґація вже приїхала до Відня.

В ГОЛЯНДІЇ.

АМСТЕРДАМ, 1. 10. ПАТ. У звязи з девалюацією франц. франка голяндський уряд заборонив вивозити золото в монетах і штабах, установив вирівнюючий фонд, емітуючи бони та [illegible] тимчасові постанови проти звишки цін і [illegible]

Рільничі кола вдоволені, сподіються, що [illegible] валюація гульдена збільшить вивіз.

Перша і друга палата парляменту [illegible] всі три закони у справі нової валютової [illegible] ції; вони входять у життя від нині.

У ШВАЙЦАРІЇ.

БЕРН, 1. 10. ПАТ. Авас. Після 2-дневної перерви отворили нині біржі; обороти були [illegible] вартісні папери піднеслися на 10—30%.

В ІТАЛІЇ.

РИМ, 1. 10. АТЕ. Всі італ. біржі і [illegible] замкнені; не отворять їх скоріше як 5. ц. м. Як [illegible] казують позабіржеві нотування, курс [illegible] піднісся з 4 на 5 %. З того виходить, що уряд [illegible] не рішений, як заховатися в обличчі девалюації франц. франка.

В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 1 .10. ПАТ. Франц. девалюація спричинила великі шкоди експортерам збіжа; загальні втрати обчисляють на 150,000.000 лей. Господарські кола занепокоєні.

У С.С.С.Р.

МОСКВА, 1. 10. ПАТ. Девалюація франка не торкнулася рубля тому, що не є він міжнародньою валютою, лише виміною і обрахунковою одиницею на території СССР.

АМЕРИКАНЦІ ХОТЯТЬ РАТУВАТИ СВІТ З КРІЗИ.

ЛЬОНДОН, 1. 10. АТЕ. Як подає „Стар“, през. Рузвельт з дорадниками опрацьовує велику програму, як привернути світове довіря і зліквідувати крізу. Вона передбачує: ліквідацію воєнних довгів, знесення митних барієр і континґентів, обмеження зброєнь (покищо до 10 або 15 прц.) та договір про постійне відношення золота до срібла.

ФРАНЦУСЬКИЙ СЕНАТ ПРИНЯВ ВАЛЮТОВИЙ ЗАКОН.

ПАРИЖ, 1. 10. ПАТ. Сенат ухвалив 141 голосами проти 125-ох цілий проект валютового закону, принятий сенатською фінансовою комісією.

Дискусія виявила, що найсильніша у сенаті група, демократична лівиця, виявила опозиційне становище проти політики уряду. Опозиція, а навіть радикали не щадили урядові закидів на тему фінансової і суспільної політики.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Розбройна комісія збереться, щоб розглянути можливости нової роззбройної конференції. Вона не збиралася від 5-ох літ.

Мадярський премієр Ґембеш не може ще вернутися до праці, тому коло 20. ц. м. слід сподіватися реконструкції уряду.

Французький уряд заборонив збори, на яких мав промовляти провідник бельгійських католиків-націоналістів Деґрель.

Фінляндський президент поручив предсідникові парляменту аґрарникові Калліо створити новий уряд.

В Америці зарештовано комуністичного кандидата на президента держави Бравдера, щоб не дати йому змоги виголосити промову.

Японські ґанізони у Півн. Китаю почали маневри, викликуючи занепокоєння серед населення.

Швайцарський парлямент ухвалив одноголосно новий закон про організацію армії.

Велика освітньо-шкільна нарада в Коломиї.

В дні 20. вересня ц. р. відбулася велика повітова шкільно-освітня нарада в Коломиї, скликана Повітовим Народнім Комітетом. Явилися рідношкільні діячі та громадяни, що цікавляться освітнім життям на терені повіту, без огляду на політичні переконання. Нараду отворив посол Заваликут, що привитав приявних, між ними посла Дмитра Великановича і покликав до президію у складі місц. голови „Р. Ш." д-ра Шипайла як предсідника і дир. Савкова з Коломиї, п. Годованця з Княждвора та п. Скрипника в Коломиї.

Двогодинний реферат про українську культуру і шкільництво виголосив **пос. Великанович**. Промовець на історичних фактах і прикладах доказував високу культуру українського народу, який своїми легендами, переказами і народніми звичаями перевищає багато західних народів. Відтак змалював розвиток українського шкільництва в межах б. Австрії та статистичними матеріялами доказував величезне покривдження українського народу на полі шкільництва у межах Польщі. Вкінці поставив такі пропозиції щодо боротьби за українську освіту: 1) поборювати неграмотність в установах, дома і в школі, 2) помагати студіюючій молоді середніх, фахових і високих шкіл, 3) піднести фреквенцію у всіх категоріях шкіл, 4) задержати якнайбільший відсоток освіченої молоді на наших землях і добувати для неї варстати праці, 5) скріпляти й поширювати установи: а) Просвіту, б) Рідну Школу, в) бібліотеки, г) рух.-спортові організації, як „Луги" і „Соколи", 6) удержувати звязок з патріотичною інтелігенцією, зокрема з духовенством і Церквою, 7) боротись за наші права в державі а) парляментарним шляхом, б) акцією суспільности через батьківські кружки і контролю виховання й навчання нашої дітвори в школі. Хоч реферат тривав може за довго, то приявні вислухали його з найбільшою увагою і відтак взяли дуже живу участь у дискусії, яка виявила велику журбу українських громадян за національне виховання і національну школу. В дискусії порушувано такі справи:

Голова кружка „Р. Ш." у **Княждворі** одобрював акцію дитячих садків та рівночасно підніс сумний факт, що в коломийському повіті адміністраційна влада заборонила організацію аж 11 українських садків. У тому самому часі римокатолики, хоч їх є значно менше, дістали дозвіл на півкольонію. Громада просила також дозволу на збірку в дні 28. VIII. ц. р. і **негативну** відповідь дістала щойно 30. VIII. ц. р. так, що вже було неможливо апелювати до вищої влади.

Дир. **Микитюк** порушив справу приділу учителів до шкіл. Там, де в більшості є українська дітвора, учителі не знають зовсім або дуже мало українську мову. Також підніс важну справу, а саме ціну за шкільні книжки в українській мові. Та ціна є кількакратно вища від таких самих книжок у польській мові, а до того зміна книжок кожного року спричинює надто великі кошти для батьків.

Д-р Білозор порушив справу наших втрат у середньому шкільництві через новий устроєвий закон. Запитував також, у якій стадії є справа організації ліцеїв з українською викладовою мовою.

В дальшому промовляли дир. Новак, адв. Березовський, гром. Тимосишин, гром. Кошнірук, гром. Гнідан, гром. Григорчук, гром. Ґеник з Березова й ін. Гром. **Арсенич Микола** з Березова Нижнього нарікав, що школа „Р. Ш." має повне вивінування, а шкільний інспектор п. Маєр цю школу обнижує з 3-клясової на 2-клясову. При цьому нарікав промовець разом з іншими громадянами на протиукраїнську політику місцевого шкільного інспектора, який все ставить негативні внесення при організувані дитячих садків чи в доборі учительських сил. Як той інспектор дивиться на організацію українського шкільництва, нехай свідчить його висказ перед громадянами, що були в нього в депутації: „У нас може виходек навет лежець, а у вас мусі бинць цементовани".

З черги забрав слово пос. **Іван Заваликут**, який ствердив, що нарада має характер повітового шкільного конгресу. Організацією садків займався та інтервеніював у влади, але не міг до нічого довести. Два-три садки позволено — решту прохань відкинено. Ствердив, що зовсім що інше говорить і робить тора в шкільній адміністрації, а що інше інспектор у Коломиї і куратор у Львові. Інспектор Маєр ставиться дуже незичливо до організації дитячих садків та до українського рідношкільного вчительства і ставить все негативні внески до адміністраційної влади. У відповідь на запит про нормалізацію пос. Заваликут апелював, щоби громадянство познакомлювалося з істнуючими законами та навчилося всіми засобами боронити своїх прав само. У великій мірі зміни залежать від постави самого населення.

На всі запити дав ще широкі пояснення пос. Великанович. Нараду закінчив провідник зборів адв. Шипайло, що піддав відтак під голосування низку резолюцій, які ухвалено одноголосно. Ось ті резолюції:

1) Зібрані на повітовій нараді у шкільних справах в Коломиї дня 20. вересня ц. р. висказують Українській Парляментарній Репрезентації повне довіря за її дотеперішню працю у шкільній ділянці.

2) Домагаються зміни закону з липня 1924 р. про викладову мову в державних школах всіх категорій у тому напрямі, щоб, не пересуджуючи потреби знання польської мови, українська дитина вчилася всіх предметів у рідній мові.

3) Домагаються щоб у всіх державних школах, оплачуваних з державних або самоуправних фондів, учитель був тієї національности, якої є більшість дітвори в класі.

4) Домагаються, щоб на терені Східної Галичини, Волині і Полісся поділено шкільні окружні кураторії на польські й українські для передачі надзору над українськими школами кураторам, візитаторам, інспекторам та управителям шкіл української національности.

5) Домагаються передачі українського шкільництва під нагляд українського віцеміністра освіти, якому повинні підлягати всі персональні і програмово-научні ділянки українського шкільництва.

6) На найближчу майбутність домагаються зорганізування українського середнього (ліцеї), фахового, вищого і народнього шкільництва в такій скількости, яка відповідалаб відсоткові українського народу в Польщі.

7) Взивають Українську Парляментарну Репрезентацію, щоб на найближчій сесії Сойму внесла: а) законопроект про зміну закону про викладову мову, зв. лекс Ґрабскі; б) про перебудову шк. адміністрації в дусі наших резолюцій під 4. і 5.; в) про зреалізування закону з 1922 р. в справі оснування українського університету у Львові.

8) Щоб у школах більше клясових, в яких учать української мови, був в учительському зборі бодай один учитель українець до навчання української мови. Щоб у школах одно- і двоклясових українських та утраквістичних іменовано учителів, які знали би добре українську мову в слові і письмі.

9) Щоб шкільні книжки, видавані К. О. Ш. в українській мові, рівнялися ціною з цінами польських книжок.

10) Щоб шкільні оплати в середніх школах обнижити та звільнити від неї батьків, яких діти виказують добрі поступи в поведенні й науці.

11) Емеритам знизити шкільні оплати за їх діти до половини так, як державним функціонарям у чинній службі.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

Націоналісти панують над Ґібральтарським проливом.

ҐІБРАЛЬТАР, 1. 10. АТЕ. Від останньої битви націоналістична фльота панує над Ґібральтарським проливом. Кружляк „Балеарес" патролює відтинок Танжер—Таріфа, кружляк „Альміранте Сервера" — Севта—Ґібральтар.

—o—

Терор у Танжері.

ТАНЖЕР, 1. 10. ПАТ. До тутешньої друкарні „Ель Порвенір", де друкується лівий часопис тієї самої назви, кинув хтось бомбу; жертв у людях нема.

По вулицях міста кружляють стежі з міжнародньої маринарки; до пристані причалив німецький кружляк „Нірнберґ".

—o—

Краєвий Зїзд Українбанків.

Краєвий Зїзд Українбанків скликаний Центробанком у Львові відбувся в салі Української Бесіди дня 29. вересня ц. р. в год. 11. передпол. Приявних на Зїзді було 50 відпоручників Українбанків і коло 10 гостей.

Зїзд відкрив голова Надзірної Ради Центробанку **д-р Михайло Волошин,** що вказав на значіння зїздів наших Українбанків та конечну потребу якнайтіснішої співпраці між Центробанком та Українбанками, бо дуже багато питань треба спільно і дружньо обговорити і вирішити. До проводу Зїзду запросив предсідник сен. д-ра **Івана Макуха** з Товмача і дир. **Івана Пашкевича** з Коломиї а на секретарів дир. Івана Охримовича й дир. Маркіяна Кисілевського.

Перший реферат виголосив начальний директор Центробанку през. д-р **Кость Левицький,** який начеркнув історію української кооперації і зокрема Центробанку, що його основували в 1898. р. як першу централю всієї тодішньої української кооперації. Щойно з Центробанку вийшов почин до оснування цілої сітки кредитових кооператив, Маслосоюзу і Ревізійного Союзу Українських Кооператив та вкінці Земельного Гіпотечного Банку.

Війна й повоєнна девалюація принесла кредитовій кооперації величезні втрати, всетаки Центробанк і вся кред. кооперація змогли відбудуватися власними силами без ніяких кредитів і підмог. На жадання української кооперації і РСУК-а став Центробанк Центральною Касою української кооперації, але вона не уфундувала ще своєї фінансової Централі як слід, хоч VII. Краєвий Кооперативний Зїзд визначив докладно обовязки всіх кооператив супроти Центробанку. Центробанк домагається виконання цих обовязків, бо перед ним великі завдання переорганізування цілої кредитової кооперації та акредитування кооперації всіх видів.

Другий реферат виголосив дир. **Степан Кузик,** який представив головні завдання кредитової кооперації не тільки супроти цілої української кооперації, але також супроти цілого нашого національного господарського життя. Щоби виказати як ці завдання виконувала наша кооперація перед війною і по війні референт подав порівнюючі суми збірних білянсів кредитової кооперації з р. 1935, порівнюючи їх з 1913. 1925. і 1930. рр. Ці цифри виказують, що як перед війною кредитова кооперація мала домінуюче значіння в цілій нашій кооперації і в нашім господарськім життю, так тепер кооперацію кредитову випередили інші види кооперації. А проте перед кредитовою кооперацією тепер ширші завдання, як перед війною, бо вона не тільки має обслужити індивідуальні господарства, але також нашу торговлю, промисл і молочарство, які по війні вже сильно розрослися.

До того всього нам потрібні фонди, які ми зможемо добути через поширення сіти кредитових кооператив, спертих на зорганізованих наших Українбанках і Центральній Касі.

Українська кредитова кооперація вимагає більше організаційної праці і це питання мусить бути розвязане втягненням до праці молодих ідейних людей.

В дискусії над рефератами промовляли: пп. сен. Юліян Павликовський, інсп. Павлюк, Бараник із Заліщик, Ернест з Богородчан, Р. Харамбура з Яворова, Іван Пашкевич з Коломиї, Вол. Колтун з Комарна, Богачевський з Рави Руської, сен. Остап Луцький і Микола Угрин з Городенки.

При кінці ухвалено такі резолюції:

I.

Зїзд Українбанків, як громадських — на власні сили наставлених — кредитових установ ствержує, що жовтневий декрет з 1934 р. про Комунальні Каси створив зі шкодою для здорової суспільної ощадностево-позичкової акції незаслужені і суспільно шкідливі привілеї для Комунальних Кас, з метою впроваджувати до них акцію ощадностеву на те, щоби дальше етатизувати кредитовий оборот.

В імя приверненя здорових засад ощадности і здорової кредитової політики Зїзд висказується за знесенням декрету про Комунальні Каси Ощадности з жовтня 1934 р.

II.

Спираючись на постановах декретів про віддовження рільників, Зїзд Українбанків домагається, щоби держава примістила акцептаційні трати укр. кредит. коо-

ратив до ескомтування в державних банках з метою учинити плинкими ці трати

III.

Зїзд представників Українбанків приймає, як головне завдання української кредитової кооперації те, щоб вона зібрала весь покладний гріш українського громадянства та створила національний фонд для піднесення господарства українського народу.

IV.

Конференція кредитових установ стверджує, що обовязуючі приписи закону перекинули ввесь тягар заключення конверзійних договорів на ці установи, коли тимчасом несовісного довжника майже зовсім звільнили від всяких обовязків. Крім цього на кредитові установи наложено такі формальности у виконанні зниж довжників і так ті справи полагоджуються Конверзійним Комітетом, що хіба слід уважати, що радше робиться всякі можливі труднощі в повному полагодженню довгів, які підлягають конверзії, фаворизуючи несовісного довжника. Таке поступовання з кредитовими установами, які кредитом помагали населенню, викликує в установах сумні рефлексії і тимсамим посередно вбиває кредит та усуває виховний чинник з народнього господарства.

V.

Краєвий Зїзд Українбанків стверджує, що постанови VI. і VII. Зїзду щодо розбудови Центробанку в центральну касу українських кооператив всіх видів, досі не виконуються і тому звертається до Ревізійного Союзу Українських Кооператив, як ідеольогічної централі всієї української кооперації та установи, яка єдина може виекзеквувати виконання ухвалених Зїздом постанов, щоби кооперативи всіх видів стали членами Центробанку та щоб кредитові кооперативи вплачували щорічно один уділ, льокували в Центробанку поготівля на виплату вкладок, більші вкладки та 25 проц. кожньорічної білянсової надвишки, якою Загальні Збори виіновують запасний фонд кооперативи.

VI.

1) Виховання членів, як добрих ощадників і точних платників своїх зобовязань є основним завданням української кредитової кооперації і тому Краєвий Зїзд Українбанків дня 29. IX. 1936 доручує кредитовій кооперації всіх ступнів вужити якнайбільше праці на виховання в тім напрямі та на поборювання деморалізації серед нашого громадянства, яке несплачуванням зобовязань своїм кредитовим установам руйнує та тимсамим підкопує господарську основу народу.

2) Оперття на власні сили і власні капітали є запорукою дужого розвою української кредитової кооперації та її забезпеченням перед господарськими несподіванками. Тому Зїзд доручує Українбанкам спрямувати свої організаційні відділи в напрямі пропаганди ідеї ощадности та льокування виключно в своїх кредитових установах, які при помочі зібраного цією дорогою капіталу допомагатимуть розвоєві національної торговлі, промислу та усуненню безробіття.

3) Тому що економічну силу народу слід оперти на ощадности його широких мас, як також уважаючи ідею ощадности за позитивний чинник у вихованні народу, Зїзд Українбанків **закликає кооперацію** всіх видів, як в цілости відповідальну за господарське майбутнє кооперації, до співпраці в напрямі поширення масової ідеї дрібної ощадности, яка приспорить національному господарству потрібні капітали.

4) З огляду на те, що поширення сітки кредитових кооператив і реорганізація захитаних, віддовженевими декретами Українбанків є незвичайно пекучою потребою кооперації, Краєвий Зїзд Українбанків звертається до Р. С. У. К., щоби в порозумінні з Центробанком доложив усіх старань, щоби вже в найближчому часі організація кредитових кооператив і реорганізація Українбанків стала дійсністю.

——o——

ДОМАГАННЯ СЛОВАКІВ ДО БЕНЕША.

БРАТИСЛАВА, 1. 10. ПАТ. До Ружомберку приїхав през. Бенеш. Його привитав о. Глинка, який сказав між іншим таке: „обстоюємо дальше наші домагання, які ми заявили ще 1918 р. Те, що тоді сказав през. Масарик, повторюємо сьогодні: — Домагайтеся всіх урядів, навіть найвищих, і дістанете їх!“ В умові пітсбурській було сказано, що Словаччина матиме свою адміністрацію, свій сойм і свої суди. Словацька мова буде урядовою у школах, урядах і публичнім житті. Цього ми далі домагаємось!“

——o——

ПРОМОВА МІНІСТРА СВЕНТОСЛАВСЬКОГО.

На інавгурацію „Тижня вселюдної школи“ виголосив мін. Свентославський в радіо промову, в якій між ін. зазначив, що треба ще 45.000 шкільних приміщень. Якщо будовалось би по 5 тисяч річно — на те треба аж 9 літ, щоби сяктак заспокоїти конечні потреби і виконати закон з 11. 3. 1932.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Новелізація закону

про військову службу.

Урядова „Газета Польска“ повідомляє, що підготовано вже проект декрету президента держави, який новелізує закон про загальний обовязок військової служби. Метою цієї новелі є доповнення закону при помочі приписів про т. зв. заступний, загальний військовий обовязок. Полягав би він на виконуванні праці з метою оборони держави, чи для потреби громади чи волости. Покликані до праці в границях громади, що її замешкують, виконувалиб роботи даром, посуговувались би власними приладами і харчувались би на власний кошт.

Ті, що їх покликалиб до праці поза межами їхнього місця замешкання матимуть право до кватир, харчів і безплатного переїзду.

Цей заступний обовязок спадав би на:

1) Признаних за здатних до служби в загальнім ополченню зі зброєю і без зброї, кат. Б і Ц за виїмком осіб, які служили чинно у війську більше як 5 місяців і католицьких духовних.

2) Звільнених частинно з війська.

3) Зачислених до запасу як понадконтингентових від дня, в якім скінчили 25 літ.

——o——

Евакуація Мадриду.

МАДРИД, 1. 10 АТЕ. Влада зарядила евакуацію жінок і дітей, яка почалася у вівторок вечором. Перш за все виїдуть родини червоних міліціянтів до середземноморських пристаней. Поголоски, немов би й уряд задумував евакуватися, здементовані.

ФЛЬОТА БОМБАРДУЄ.

ЛІССАБОНА, 1. 10. ПАТ. Кілька контрторпедовців мадридського уряду сильно бомбардувало міста Арзілю, Лярат, Кадікс і Тарифу.

ГЕН. ФРАНКО ГОЛОВОЮ ДЕРЖАВИ.

БУРГОС, 1. 10. Авас. Генерала Франка заіменували начальним вождом і надали йому повновласти голови держави.

БОЇ МІЖ НАЦІОНАЛІСТАМИ Й АНАРХІСТАМИ.

ЕНДАЙ, 1. 10. ПАТ. Національні літаки дальше бомбардують Більбао. В місті приходить до частих сутичок між баскійськими націоналістами і анархістами з Астурії. Національні війська заняли Трувію — важний осередок металюргічної продукції.

ЧЕРВОНИЙ МІНІСТР У ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 1. 10. ПАТ. До Парижа приїхав з Женеви еспанський міністр закордонних справ Альварес дель Вайо.

Премієр Блюм виїхав до Женеви.

——o——

Новинки.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— **Коморники в однострoях.** Від 1. ц. м. всі коморники обовязані виступати в часі виконування службових обовязків в чорних одностроях типу, який устійнено розпорядком міністерства справедливости. До однострою належить англійська шапка з державним гербом.

— **Протидержавна відозва.** У Ступках пов. Тернопіль вивісив хтось на дверях людового дому протипольську відозву, а під відозвою був нарисований тризуб, шабля і кріс. Під закидом авторства цієї відозви арештовано Стефана Шахрая.

— **За вуличні заворушення.** Перед львівським судом присяжних відбулася розправа проти 31-літної кравчихи Блими Фінкельштайн і 33-літнього робітника Михайла Міги за те, що в часі квітневих заворушень у звязку з похороном убитого робітника Козака брали участь в ставленні барикади на вул. Городецькій і закликали до опору поліції. Мігу засуджено на 1 літ. і Бліму Фікельштайн на 5 літ вязниці.

— **Ревізії й арештування.** У Стрілиськах пов. Бібрка поліція перевела 25. вересня ц. р. ревізії у С. Баковського й О. Штурпіти, яких арештувала й відставила до Ходорова.

— **Комуністичний процес.** Станиславівський суд присяжних розглядав справу пятьох комуністичних діячів. Засуджено: Альтера Шпіца на 3 роки і Ляйба Шейфельда на півтора року вязниці з позбавленням громадянських прав на 5 літ. Мозеса Фляйка, М. Регнера і Мойсея Бурра увільнено.

— **Кара на членів УНДО.** В Тютьковичах пов. Рівно відбулася 16. ц. м. згідно з приписами закону про збори нарада Повітового Народнього Комітету УНДО. Повітове староство перевело доходження й покарало як за нелегальні зібрання: д-ра Могильницького на 200 зол., голову Повітового Нар. Комітету Василя Ярошука на 50 зл., Нестора Кузьминця, М. Максимчука і П. Пантюха по 25 зол. і п. Залюбовського на 5 зол. Покарані внесли відклик і справу буде розглядати рівенський окружний суд.

— **Львівська хроніка.** На Сигнівці Великій отруївся денатурованим спіртом емеритований залізничник Станислав Гопза. — У ратунковій стації зголосився Іван Залужний із Камінки Волоської, пов. Рава Руська, якого постріляв у ногу невідомий чоловік, що хотів продати йому ...

— **Ліцей у Чорткові.** Мство віроісповідань і освіти постановило оснувати в Чорткові загальноосвітній ліцей.

— **Ревізія у станиславівській МКО.** До Станиславова зїхала з Варшави міністеріяльна комісія та перевела люстрацію у тамошній Міській Касі Ощадности. У вислілі виповіджено службу директорові Каси Львові Зюбровському та службовцям Ь. Йонасові, Ремігію Вайсберговi й Йос. Лязарові. Кермівником Каси МКО іменували головного рахмістра Йос. Смоленського.

— **Нарада стрийських жидів у справі антисемітизму** у Стрийщині відбулася перед кількома днями під проводом д-ра Вандля. В нараді взяли участь усі місцеві жидівські організації та групи без огляду на політичні ріжниці. На нараді ствердили, що протижидівська хвиля у селах Стрийщини не вгаває, хоч звідомлення з терену доказують, що загал населення не солідаризується з протижидівською акцією, що її пропагують крайні чинники.

— **300 осіб у Березі.** В таборі відокремлення в Картуській Березі перебуває тепер коло 300 осіб. Поза запротореними сюди минулого тижня власниками цегольнь за лихву в торгівлі цеглою всіх інших заслано до Берези під закидом нелегальної політичної діяльности.

— **Небезпечні слова.** Розправа проти сина Ляліса Кепури, брата Яна, що на головнім двірці у Львові в часі летунського алярму допустився зневаги армії, скінчилася вчора. Обвинувачений, не заставши автодорожок, мав сказати: „Захотілося їм маневрів. Лобузи не дали таксівок для подорожних“. Хоча були свідки, які зізнали, що Кепура не вжив саме таких слів, суддя д-р Юзва засудив Ляліса Кепуру на 20 зол. гривни з заміною на випадок нестягнености на 10 днів арешту. В мотивах суд принял, що обвинувачений допустився на всякий випадок критики урядових розпорядків.

— **Напад на власників Трускавця.** Велику сенсацію в Трускавці викликав напад на директора місцевого живцевого заведення д-ра Яроша, який тільки з трудом урятувався перед смертю. Літом ц. р. вбито в парку Городище лікаря Еловича, наслідком чого д-р Ярош виповів три місяці наперед службу доворцеві цього району Мих. Кобільникові. 30. вересня скінчився речинець виповідження, але д-р Ярош рішив Кобільника задержати у службі і тому велів йому прийти до свого бюра. Не знаючи, в чому діло, Кобільник прийшов і зі словами: „Для мене шибениця не страшна“ витягнув револьвер проти д-ра Яроша. В обороні брата станув інж. Ярош і оба пробували видерти Кобільникові зброю з рук. Почалось термошення, в часі якого впали два стріли, не ранячи нікого. Коли врешті Кобільникові відобрали зброю, він добув з кишені пружиновий ніж і кинувся на жінку інж. Яроша, за якою гнав аж до товариського клюбу. На вид надбігаючої помочі Кобільник побіг на вул. Бориславську і тут зранив ножем місцевого господаря Федоровича. Врешті зловила його поліція. Кобільник був уже караний за тяжке ушкодження тіла та за напад на господарського ...вого.

— **Краєва хроніка.** В Луківці Журівському пов. Рогатин Анна Войтович хотіла підпалити дім свого чоловіка, з яким жила в незгоді, одначе підпалена солома згасла. Занялася нею поліція. — В Коломиї засуджено за фальшування монет Юрія Джамана на півтора року, а Василя Зовтяка і Дмитра Абрамюка по одному рокові вязниці. — В Заліщиках упав сніг, що пролежав лише кілька годин. — В Таврові пов. Бережани вибили у всіх жидівських домах шиби. — У Поляниці пов. Львів Михайло Коваль побив мотикою Михайла Яремчука та поломив йому ребра. Яремчука відвезли до шпиталю. — У Гачові біля Березова на забаві Петро Кіляр пробив ножем Клеменса Зарицького. — Коломийський суд засудив комуністку Нехуму Мельцерівну за революційну діяльність і переховування комуністичної бібули на 6 літ вязниці. Мельцерівна втікла була до Совітів, а в червні 1936 р. вернулася крадьки, перейшовши границю біля Мельниці.

— **Посвячення церкви.** В Каніжі у Славонії відбулося 21. вересня ц. р. посвячення гр.-кат. церкви, яку побудували тамошні українці. Посвячення довершив о. кан. Дм. Надь в асисті священиків о. дек. Біляка, о. Мих. Фірака, о. М. Бесерменського, о. Ж. Слижа, о. Ст. Матуса і о. Б. Мивя. У святі взяло участь 3.000 українців зі Славонії та Босни.

— **Які нині книжки „йдуть"?** Як стверджує польська преса, порнографічну повість Адама Добошинського п. з. „Вагітне слово" розхоплено в короткому часі. В книгарнях нема вже ні одного примірника.

— **Окрадають церкви.** В селі Бродках пов. Львів обікрали церкву, розбивши двері до закристії. Шкоду обчисляють на 1.500 зол. Злодіїв поліція досі не викрила. — В церкві в Криволутах пов. Товмач розбили вломники скарбону і вкрали 43 зол. Тої самої ночі злодії дісталися до церкви в Красилівці і розбили дві скарбони, забираючи 27 зол.

— **Вибили жидам вікна.** В Таврові пов. Бережани вибив хтось минулого тижня точно в год. 12 в ночі у всіх жидівських домах вікна.

— **Учениця побила вчительку.** У Станиславові відбулася судова розправа проти учениці VI. кл. гімназії ім. Оржешкової, Марії Рагер, що зневажила чинно свою вчительку Бертіш. Дня 18. п. р. в часі шкільної перерви учениця приступила до вчительки і почала бити її по лиці. На крик учительки збіглися учениці й учительки з інших кляс і охоронили нападену перед дальшими ударами учениці. Показалося, що учителька Бертіш скласифікувала поступи Рагерівної недостаточною нотою, наслідком чого учениця мусіла повторяти клясу. Це було й причиною дикої пімсти. Розправу відложено, щоби покликати нових свідків.

— **Вбили секвестратора.** Із Замостя виїхав недавно 53-літній Войтіх Яніцький, секвестратор скарбового уряду, в урядових справах до Звіринця і всякий слід за ним загинув. Тому кілька днів до Замостя наспіла вістка, що тіло секвестратора знайшли на дні керниці та що його вбито серед загадочних обставин.

— **Ціна цегли у Варшаві.** Під натиском відомого обіжника премієра Складковського союз керамічних промисловців у Варшаві встановив ціну 40 зол. за тисячку цегол. льоко цегольня. Всі варшавські цегольні дістали наказ пристосувати негайно трансакції цеглою до цього рівня. Як відомо, у Львові беруть за тисячку цегол поки що по 50 зол.

— **Жахлива залізнича катастрофа** склалася біля залізничої стації Лямберт у Німеччині. Особовий потяг, що ішов з Берліна до Пілави, зударився з потягом товаровим. Оба паровози розбилися і впали на сусідній шлях. Кілька вагонів упало в рів, кілька вбилося в землю. Число ранених і вбитих доходить до 200 осіб. Оба машиністи й їхні помічники згинули. Причиною катастрофи було помилкове наставлення семафору.

— **Дівчата переміняються на хлопців.** Велике диво викликав у місті Фельтре, у венецькій провінції, факт, що четверо дівчат тих самих родичів змінило свій пол. Діти у віці 3, 5, 7 і 9 літ перебувають у місцевій санаторії. Найстаршу дівчинку піддали операції, щоби приспішити переміну полу. Три наймолодші зоперують у найближчому часі. Родичі цих дітей зовсім нормальні і мають крім того ще пятеро дітей.

— **Ріжні вістки.** В Ленінграді помер російський вчений Іван Менделеєв, син великого хеміка, дослідник над т. зв. тяжкою водою. — На залізничому двірці одного берлінського передмістя невідомі люди стероризували урядничку, що продавала білети, і зрабували дві тисячі марок.

Дописи.

ЛЬВІВ.

З життя КАУМ. Святоюрський Кружок КАУМ у Львові уладив 27. м. м. в домівці Т-ва „Будучність" святочні сходини, присвячені Матері Божій, Володарці Української Землі. Саля не могла помістити всіх, що хотіли послухати концерту, тому деякі слухали під вікном. На програму святочних сходин складалися: два реферати, п. Кукича про Матір Божу, Володарку Української Землі та п. Турянського про ікону Теребовельської Божої Матери, рецитація п. Мельника — вимки в літопису „Рік 1037", виступи хору питомців Дяківської Бурси під управою о. сов. Яримовича, з яких найкраще випав кант про Почаївську Божу Матір, і деклямації пп. Моха, Мельника й Ковча. Після відспівання католицького гимну о. прелат Л. Куницький пояснив значіння сходин і візвав до боротьби в обороні найвищих ідеалів. На сцені була гарна капличка з образом Матери Божої кисти п. Загачевського. Програма сходин була влучно підібрана, добре підготована й гарно виконана.

ТУРКА н. СТР.

Будова величавої церкви в Турці. Хоч у Турці є аж чотири деревляні церкви в гарному бойківському стилі, але всі вони вже посідалися в землю зі старости, бо походять з XVII в. і до того такі малі, що в найкращому випадку можуть примістити найбільше по 100—150 осіб. Тому вже віддавна всі відчували потребу приступити до будови нової, репрезентативної церкви. Ці бажання парохіян здійснює з розмахом теперішній парох о. дек. Адріян Левицький, який за короткий час свого побуту в Турці (від травня 1929 р.) вспів уже вибудувати гарне приходство. До будови приходства приступлено спершу тому, бо по своїм приході до Турки о. парох мусів мешкати в старому бараку, який мали в руках москвофіли. Коли москвофіли побачили, що о. парох не піде слідами свого покійного попередника — москвофіла, пішли на судовий процес і вкінці усунули о. дек. А. Левицького з цього бараку та наробили ще 1.200 зол. коштів. Обурені такою поведінкою москвофілів парохіяни в одному році вибудували приходство, а тепер радо жертвують свою працю і не щадять гроша на будову величавого храму Божого, положеного при головній вулиці напроти староства. Після посвячення Преосв. Кир Йосафатом фундаментів у червні 1935 р. цього року підтягнено вже мури до 1/5 висоти, на які зужито 100.000 цегли. При цій нагоді слід згадати, що жінка нашої інтелігенції жертвувала 20.000 цегли, міщани дали свою безплатну працю при будові фундаментів і далі звозять безплатно цеглу, а незалежно від того дають жертвенно гроші, деякі навіть більші квоти на купно цегли. І хоч при будові платять за роботу лише фаховим робітникам, проте видатки вже перескочили 30.000 зол. Тому незадовго розійдуться по львівському воєвідстві колектанти з відповідними документами, які будуть збирати датки на будову церкви. Грошевими датками на ту ціль повинні відгукнутися теж наші емігранти з Турки й турчанського повіту за океаном та в міру своєї спроможности надсилати свої жертви на будову храму Божого. При цій нагоді слід підкреслити, що Преосв. Кир Йосафат живо цікавиться будовою церкви в Турці і радо спішить з більшою грошевою допомогою. Далі слід підкреслити, що на будову церкви дають теж дві інші національности в Турці, а саме поляки й жиди. Якщо будова піде в дотеперішньому темпі, то вже за чотири роки Турка матиме дійсно величаву церкву, яка помістить найменше 3.000 вірних. Пляни цієї церкви зладив інж. Нагірний зі Львова і згідно з цими плянами церква буде висока на 38 м., широка на 30 м. та матиме 4 побічні копули й одну головну, яка спочиватиме на середині нави. Бажаємо якнайкращих успіхів у цьому доброму ділі і сподіємося, що будову церкви підтримає в першу чергу ціла Турчанщина.

—o—

Спорт.

СПОРТОВЕ ЖИТТЯ ДРОГОБИЧЧИНИ.

Зорганізоване українське спортове життя Дрогобиччини зосереджується передовсім у Дрогобичі. Спорт. Т-во „Ропник" у Бориславі на якийсь час завмерло, хоч недавно ще його мяч. дружина була небезп. противником для інших дружин. Тепер грачі порозходились до чужих клюбів, зваблені оманною надією на „посади". В останнім часі уладило воно вправді спортовий день, одначе не знати, чи це дійсний почин праці, чи доривочна імпреза. В інших місцевостях Дрогобиччини: Трускавці, Стебнику, Тустановичах, Підбужі, Мединичах, Попелях організуються часто безстатутові „зелені" дружини або й спортові клюби чи секції при ріжних наших установах, головно читальнях, одначе до дійсних зорганізованих спортових товариств зачислити їх важко, хоч час до часу дають вони навіть свої імпрези. Була думка зорганізувати в повіті кілька дружин копаного мяча і приступити з ними до У. С. С., одначе покищо цю думку трудно перевести в діло.

В самім Дрогобичі ще кілька місяців тому було кілька українських спортових товариств. Два з них носили назву „Підгіря". Сталося це внаслідок розбиття одного товариства на дві групи через ріжниці в політичних поглядах. Одно Підгіря стало студентською секцією і спортовим життям займалося вже менше. Другому закидали комуністичні нахили. А Т-во „Сокіл" не далося

громадянству пізнати якимись поважнішими імпрезами поза традиційним фестином та вечерницями. Правда, був час, що „Сокіл" пробував зорганізувати дружину копаного мяча, одначе через завішення владою діяльність „Сокола" припинилась була аж донедавна.

Громадянство своїми симпатіями чи пак антипатіями поділилося. Вислід такий, що спортове життя упало, тим більше, що спори перенеслись аж на судовий грунт. На грунті хаосу стала процвитати отаманія. Тому то й потворились м. ін. „зелені" гуртки спортовців, головно копаного мяча, які управляли спорт принагідно і без належного проводу. Таким був клюб шахістів (до речі: мистців), мячеві дружини Дніпро, Тризуб, Сокіл, Ватра та ін. Молодь, охоча до спорту, головно робітнича та міщанська, вчилась жити незорганізованим життям або — що гірше — вступала до чужих клюбів. Вона то піднесла сильно рівень таких дружин басейну, як дрогобицький та бориславський Тур, Стшелец, Бялі, Польмін та ін.

Серед тих відносин найшлася група людей, що їм на серці лежала дуже справа розвою зорганізованого українського спорту, як одного з наймогутніших чинників виховання молодого покоління і взагалі громадянства. Вони поставили собі за ціль зєднати всіх спортовців, зцентралізувати українське спортове життя, дати йому відповідний напрям та використати його під оглядом громадянсько-національного виховання. Складено статут ще минулого року і врешті на весну по довгих заходах влада затвердила його. Нове товариство охрещено назвою „Ватра" як найменш претенсіональною, але символічною, бо воно наче ватра в полі мало би склигати до себе розсварених і заблуканих спортовців та українське спортове громадянство. Ініціятивний Комітет скликав загальні збори. Головою вибрано проф. Сольчаника, який довголітнім проводом „Бояна" зєднав собі молодь і громадянство ріжних верств і дав нераз доказ, що вміє всякі непорозуміння своїм тактом усувати та вміє організоване життя творити. До того належав він саме до тих, що їм зорганізування українського спортового життя найбільш лежало на серці. До Виділу вибрано теж другого прихильника спорту дир. Пюрка, що проявив нераз чималу дозу енергії та підприємчивости. Багато енергії вклали в товариство теж пп. Сушків, Кашуба, Воробець, Сасик. Створено кілька секцій.

Найбільше зацікавлення викликала самозрозуміло, секція копаного мяча. Їй теж присвячено найбільше уваги. Заходом п. Сольчаника і д-ра Коцюби В. доведено до злуки підгірянської дружини з Ватрою. Стягнено теж грачів з усіх „зелених" клюбів. Є тепер 3 добрі дружини. Добуто навіть для них виряд. Запрошено до тренерства б. грача України та Сяну інж. Кіцилу. Тертя, які спершу можна було замітити поміж грачами з ріжних клюбів, поволи щезли і дисципліна заведена. Щоб започаткувати дружні звязки з українськими дружинами краю, запрошено Сян. Тепер почала Ватра змагання за мистецтво Б-кляси. Початки вказують, що може його здобути.

Біда тільки в засобах матеріяльних. Громадянство за мало ще цікавиться спорт. імпрезами, головно старше. Досить сказати для прикладу, що каса брутто змагань з одною з найліпших дружин краю Сяном дала на сміх 47 зол. тоді, коли змагання поляків з тою самою дружиною, розіграні чергового дня, принесли 450 зол. Отже вдесятеро більше! Також інші імпрези Ватри принесли чималий дефіцит. Покищо удержується Т-во на довгах і на приватних грошах. Як довго? — виринає грізне питання. А школа! Бо грачів добрих, на яких полюють уже чужі дружини, є досить. А втім сама честь українців вимагає, щоб дати змогу одинокій українській дружині басейну не тільки удержатись, але й дійти до А-кляси, в якій є лиш чужі клюби. Чиж впр. жиди представляють більшу фізичну вартість від нас?

Тільки приплив членів і відвідування імпрез Ватри можуть урятувати це одиноке товариство, що репрезентує український зорганізований спорт Дрогобиччини і піднести його до відповідного рівня. Після Перемишля, Тернополя і Станиславова повинен басейн впровадити свою дружину до А-кляси.

П. Х.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Теребовля:
2. Х. Лев в Абісинії.
3. Х. Інваліди.
4. Х. Вій.
З Теребовлі відвідає театр Гримайлів Скалат.

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. проводом В. Блавацького.

Станиславів: „Камо грядеши?“
2. Х. Смерть Нерона.
4. Х. „Камо грядеши?“ — обі частини, початок: год. 12. впол. і в год. 8. веч. „Рожевий шал“.
Зі Станиславова театр іде до Галича, Калуша, Долини, Болехова.

Великий Театр:

Пятниця, 2. Х. театр нечинний.
Субота, 3. Х. год. 8. веч. „Коріолян“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Болько й Долько“ з Ад. Димшою.
АТЛЯНТИК: „Царевич“ з Мартою Еґерт.
ВАНДА: „Провокатор Азев“.
ГРАЖИНА: „Рітмайстер фон Верфен“.
КАСИНО: „Маєрлінґ“.
КОПЕРНИК: „Нинішні часи“ з Чарлі Чаплином.
МАРУСЕНЬКА: „Малий бунтар“ з Шерлі Темпль.
МЕТРО: „Кохаю всі жінки“ з Іваном Кепурою.
МІРАЖ: „Нуждарі“ обі серії.
МУЗА: „Серця зі сталі“.
ПАКС: „Жид, вічний мандрівник“.
ПАЛЯС: „Ядзя“ зі Смосарською.
ПАН: „Пан Твардовський“.
РАЙ: „Недокінчена симфонія“ з Мартою Еґерт.
СВІТ: „Недокінчена симфонія“.
СТИЛЬОВЕ: „Люди у тунелі“ і ревія.
ТОН: „Пат і Паташон, як вязні“.
УТІХА: „Американські авантюри“ й ревія.
ХИМЕРА: „Гавайська цвітка“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Ватикан“

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 2. жовтня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 17.30 Твори стирійських композиторів, 19.30 Концерт давньої нім. капелі. 20.45 Симф. концерт, **Брно** (325,4) 11.10 Нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 17.45 „Циганський барон“ оп. Штравса (фрагм.), **Прага** (470,2) 16.:0 Танк. музика, 17.10 Концерт квінтету дутих інструментів, 20.15 Концерт, **Париж** (1648) 11.00 Розр. концерт, 16.00 Камер. музика, 20.00 Пісні, 20.45 „Ле драгон д імператріс“ ком. оп. Месажера, **Білгород** (437,3) 17.20 Концерт, 18.30 Пісоньки, 20.00 Муз. вечір, **Берлін** (356,7) 8.30 Музика, 14.15 Легка музика, 20.45 Концерт скандинавської музики, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 13.15 Концерт, 14.00, 16.00 Музика, 20.10 Симфонія Брікнера ч. 3 у вик. орх., **Будапешт** (549,5) 13.30 Циг. музика, 17.00 Хор, 19.15 Соната ц-дур Шуберта, (форт.), 20.15 Орх. концерт, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 20.40 Твори на орг. і голос оо. Францісканів, 21.25 Концерт хору рим. овазійки, **Рим** (420,8) 13.10, 19.20 Легка музика, 20.40 „Фраскіта“ оп. Леґара.

Субота, 3. жовтня 1936.

Відень (506,8) 15.40 Концерт мандолінистів, 18.00 Учимося нар. пісеньок, 19,10 Концерт, 20.10 „Ем. Кальман“ попурі, співи. музика, **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 21.10 „Чеське весілля“ Бендлів балет, **Париж** (1648) 11.00 Розр. концерт, 15.00 Авдиція для дітей, 20.00 Форт. ресітал, 20.30 Трансм. з Ком. Опери, **Білгород** (437,3) 15.15 Пісні, 17.20 Популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 8.30 Ранішня музика, 12.00 Концерт, 20.10 Веселий вечір, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14,00, 16.00 Музика, 18.00 Нар. пісні и танки, Поляид сопран, **Будапешт** (549.5) 12.30 Форт. скрипка, 19.00 Сальон. музика, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 13.15 Розр. концерт, 17.15 Фільм. мельодії, 20.45 „Маруф“ оп. Рабода. **Рим** (420,8) 19.00 Легка музика, 22.45 Танк. музика.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 2. жовтня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.39 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на нині, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для ст. дітей: „Мала геройка“ на осн. Фальорсі-Сістіна, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Туристичний інформатор, 12.08 Життя товариств, 12.13 Полудневий денник, 12.23 З маловідомих опер, гр. пл., 13.10 Домашнє господарство, 14.30 Господарські вістки, 15.45 Гутірка з хорими, 16.00 „Тисяча й одна ніч“ концерт камер. орх., 16.45 На Поліссі — без провідника, 17.00 Концерт орх., солісти, 18.10 Спортовий порадник, 18.20 Будуймо школи, 18.30 Легка музика з гр. пл., 18.45 Програмова скрипка, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Реклям. концерт, 19.10 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.20 Розривковий концерт, 19.50 „Ревія мод“ образець із життя Варшави, 20.05 Симф. концерт; у перерві Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.45, 22.50, 22.52 Спортові вістки, 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдицій.

Субота, 3. жовтня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на нині, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Співаймо пісоньки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Огляд видань, 12.13 Полудневий денник, 12.23 Концерт оркестри, 13.10 Домашнє господарство, 14.30 Концерт бажань, 15.35 Господарські вістки, 15.45 Для ст. дітей з нагоди тижня будови шкіл, 16.15 Концерт орх., 16.45 Посвячення дому союзу працівників терит. самоврядування, 17.05 Концерт солістів: Ольга Дідур-Вікторова спів. Жак Мармор фортепіян, 17.50 Сім монастирів і деякі домики, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Спів. ресітал Ів. Глядого в супр. форт., 18.25 Маймо милосердя над звірятами (фейл.). 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклям. концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт орх., солісти, 20.15 Вояк сучасної Польщі, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Камер. концерт, скр., форт., 21.30 Весела Сурма, 22.00, 22.08, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Концерт орх. з участю Серг. Бенонія (бас); у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з гр. пл., 23.30 Закінчення авдицій.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.93—89.50, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50, Доляри кан. 5.30.50 — 5.27.50, Фунти англ. 26.43 — 26.27, Ґульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони данські 117.39 — 117.05, Корони норв. 132.68—131.70, Кор. шв. 136.28—135.30, Марки фінл. 11.63 — —11.30, Марки нім. 138 — 133, Шил. австр. 99—98. Марки нім. срібні 149—144.

Акції.

Банк Польський 104.50, 103.50, 104, Цукор 27.50, 28, Вуголь 15.50, 15.25, Лільпоп 13.75, 14.25, Островець 30.75, Стараховичі 35.75, 36.25.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 62, серії 76, 2. ем. 63, серії 77, 5 конв. 50.75, 6 дол. 69.50, 4 прем. дол. 46.50. 46.75, 7 стаб. 48.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 48—50, 4 прц. Л. З. Бк Г. 39—41. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 41—44, 4 прц. ТКЗ. 38.50—40, 4 і пів прц. ГТКЗ. 40.50 — 43, 4 і пів прц. БК. 62.50—65, 4 прц. БГК, 61.50—65.
Долярівка 45.50—48, 3 інвест. 1. ем. 62—64, 2. ем. 63—65.

Збіжжя.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	23.00—23.50
Пшениця зб.	23.25—23.75
Жито I	16.25—16.50
Жито II	16.00—16.25
Ячмінь одн.	17.50—17.75
Ячмінь на мливо	16.75—17.00
Овес I	13.75—14.00
Овес I а	13.25—13.50
Овес II	13. 5—13.50
Овес II а	12.50—12.75

Інші курси без зміни

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 1. Х. 1936.

Льоко ст. заладов.

Пшениця зб.	750 гр/л	5%	21.25—21.75	зол.
Жито зб.	700 „	3%	14.75—15.00	„
Ячмінь зб.	623 „	4%	16.55—16.50	„
Овес л. зад.	450 „	8%	12.05—13.00	„
Овес не зад.	468 „	8%	13.55—13.75	„
Гречка зб.	450 „	10%	17.00—17.50	„
Кукурудза жовта			13.25—13.50	„
Коноп. сімя		5%	26.00—26.50	„
Соняшникове сімя			27.00	„
Вика сіра			15.50—16.00	„
Вика темна			16.00—16.55	„

Ціни удержані. Тенденція неясна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 1. жовтня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування . . . . 2.15 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з боч. опакуванням 2.20 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет . . . . 2.20 „
1 л. молока . . . . 0.14 „
1 к. яєць . . . . 3.40—3.50 „

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко звишкова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 1. Х. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курки 1. кл., товсті, без остріг, щойно від 1.70 кг. вгору 1.05 зол.
Курята 1. кл. біло й жовтоніжки щойно від 0.80 кг. вгору 0.85 „
Качки товщені 1. кл. щойно від 1.80 кг. вгору 0.85 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймається.

Подяка.

Прибита важким горем по втраті мого дорожчого Мужа, ред. Гриця Гладкого почуваюся до обовязку зложити цим дорогою мою найщирішу подяку всім тим, що віддали останню прислугу Покійному. Зокрема дякую о. Евгенові Дуткевичеві, парохові церкви св. Петра і Павла у Львові, Президії УНДО за те, що ласкаво занялася похороном та вшанувала його своїм представництвом. Дякую також голові Повітового Народного Комітету — Львів о. Романові Гавриловi і членові Клюбу Українських Радних львівського повіту о. Миколі Земляновському та представникам повіту селянам з окремих громад. Далі дякую за участь у похороні і за слова співчуття Товариству „Молода Громада“, Т-ву Журналістів і Письменників ім. Ів. Франка, Т-ву „ДНІПРУГА“, Кооперативі „Суспільний Промисл“ та всім тим, що взяли участь у тому сумному обряді і в тих тяжких для мене хвилинах прийшли до мене зі словами потіхи та співчуття.

Дружина.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.